

Skötselplan för Timmermons naturreservat

Innehållsförteckning

<i>BESKRIVNINGSDDEL</i>	1
1. Syfte med reservatet	1
2. Beskrivning.....	2
2.1 Uppgifter om reservatet.....	2
2.2 Historisk och nuvarande markanvändning	2
2.3 Områdets bevarandevärden	3
2.4 Källförteckning	3
<i>PLANDEL</i>	4
3. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder	4
4. Friluftsliv.....	5
6. Uppföljning	5
6.1 Uppföljning av bevarandemål	5
6.2 Uppföljning av skötselåtgärder	5
7. Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder.....	6
6. Skötselplanekarta	7

BESKRIVNINGSDDEL

1. Syfte med reservatet

- Bevara den värdefulla livsmiljön örtrik granskog. Typiska växt- och djursamhällen och arter inom området, skall ha ett gynnsamt tillstånd.
- Bevara den värdefulla livsmiljön västlig taiga med strukturer som död ved och äldre träd, samt de typiska växt- och djursamhällen som är karakteristiska för denna livsmiljö i gynnsamt tillstånd.
- Typiska arter, som exempelvis gullpudra, skogsbräsma, rödgul trumpetsvamp och repestarr ska ha gynnsamt tillstånd, liksom de rödlistade arter som hittats i området.
- Friluftsliv, enligt allemansrätten, skall kunna bedrivas i hela reservatet.

2. Beskrivning

2.1 Uppgifter om reservatet

Objektnummer	04-02-101
Län	04, Södermanland
Kommun	Nyköping
Församling/socken	Sättersta
Areal	37,8 ha, varav land 36,7 ha
ID-punkt	X = 6535432, Y = 1582324
Markslag och naturtyper Skogsmark Örtrik granskog(9050) Västlig taiga (9010) Barrblandskog Trädklädd betesmark Öppen betesmark Sötvatten, damm TOTALAREAL	36,2 ha, varav 33,9 ha produktiv 12,0 ha 9,0 ha 5,9 ha 7,5 ha 0,5 ha 1,1 ha 37,8 ha
Prioriterade bevarandevärden Markslag Naturtyper Strukturer Växtsamhällen Arter	Skog Örtrik, näringsrik skog med gran (9050) Västlig taiga (9010) Död ved, gamla träd Granskog av lågört-typ Grön sköldmossa Större vattensalamander

2.2 Historisk och nuvarande markanvändning

Naturreseptatet Timmermon ligger i ett småbrutet och kuperat landskap längs sjön Likstammen. Det har till stor del präglats av att det är mark som legat under Ökna (Ökna som ligger norr om Sättersta kyrka). Reservatet omfattar utmark och delar av inägor till torp, samt ett hemman Piparvik, som legat under Ökna. Torpen och hemmanet Piparvik finns nämnt på sockenkarta från 1670-talet (se fornlämningsregistret).

Spår från tidigare avverkningar är få men under mitten av 1900-talet har viss plockhuggning skett i området. Kalhuggning som metod har inte tillämpats. Skogen har en ålder av cirka 100 till 120 år. Det finns dock en del träd som är äldre än så bland annat lindarna som stått på gräns mellan inäga och utmark. Reservatet utgörs i sin helhet av skog, några mindre åkerlyckor samt ett anlagt viltvatten. Skogsmarken är enligt äldre ekonomen (1950-tal) benämnd "Utskogen" och har tidigare använts som betesmark.

Under 1970-talet har åker- och betesmark planterats igen med tall- och gran. I området finns en mindre förnygringsyta. De anlagda viltvattnen har tillkommit under slutet av 1900-talet.

2.3 Områdets bevarandevärden

2.3.1 Biologiska värden

Inom området förekommer livsmiljöerna västlig taiga och örtrik granskog. Huvuddelen av området utgörs av barrskog som är omkring 100 år gammal. Området hyser en mycket rik biologisk mångfald. Här finns en mängd svampar, lavar, mossor och insekter varav flertalet är rödlistade. Många av dessa växter och djur är helt beroende av död ved för sin existens.

Av de rödlistade arterna är två mossor, två svampar, sex lavar samt två insekter. Bland svampar kan mjukporing och grangråticka nämnas som är helt beroende av gammal skog. När det gäller mjukporing växer denna på barrlågor och fyndet av denna art är det andra i Södermanlands län. Inom reservatet förekommer lunglav, ekspik och rödbrun blekspik. Grön sköldmossa och vedtrappsmossa är två representanter bland rödlistade mossor. Den förstnämnda är upptagen i habitatdirektivet och anses särskilt skyddsvärd. Lite anmärkningsvärt är satt gammelgranlav är allmän i nästan hela reservatet.

Bronshjon och aspraktbagge är två insekter som har noterats i området. Spillkråka, större hackspett och tofsmes förekommer regelbundet inom hela området, medan tjäder ses vissa år. Bland kärlväxter kan skogsbräsa, gullpudra, källarv, missne och repestarr nämnas.

I viltvattnet i reservatets nord-östra del finns både Större och Mindre vattensalamander. Den Större vattensalamandern är en rödlistad art som är mycket ovanlig i länet.

Timmermon ingår i Natura 2000, EU:s nätverk av värdefulla naturområden.

2.3.2 Kulturhistoriska värden

Bevarandevärden som visar på inägomark är exempelvis äldre åkermark, idag beväxt med yngre gran, med tillhörande diken, och äldre hassel, ek och lind, vilka bland annat visar på att delar av reservatet tidigare nyttjats som slåttermark. Delar av en äldre vägbank inom inäga finns även. I området finns troliga rester från en kolmila. I anslutning till åkermark finns spridda odlingsrösen. Registrerade fornlämningar saknas i området.

2.3.3 Friluftsliv

Med tanke på områdets karaktär av gammelskog bedöms reservatet ha stor betydelse för det rörliga friluftslivet. Områdets närhet till Svenska Jägarförbundets konferensanläggning vid Öster Malma gör att området har stort värde för konferensbesökare men även allmänheten.

2.4 Källförteckning

Riksantikvarieämbetet. *Fornlämningsregistret*. RAÄ, Sättersta socken nr 16, 38, 75, 95-98. Wadstein, M och Olofsson, Dan 1998. Utskogen vid Timmermon. En inventering av naturvärden.

Lantmäteriakter

LMV, Sättersta socken nr 31. Ägomätningsskarta från år 1793. Häradskartan.

PLANDEL

3. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Utgångspunkter vid indelning av skötselområden samt bevarandemål

Naturreseptatet är indelat i tre skötselområden vilka utgår från den markanvändning eller skötsel som ska genomföras, se skötselplanekarta.

Skötselområdena är:

1. Trädklädd betesmark
2. Skog med begränsad skötsel i träd- och buskskikt, extensivt bete
3. Viltvatten

Den historiska markanvändning som redovisats i avsnitt 2.2 har delvis legat till grund för indelning i skötselområden och de skötselåtgärder som skall utföras. Skälet till detta är att den tidigare markanvändningen, till exempel betesdrift, utgör grunden till de bevarandevärden som idag finns inom vissa områden inom reservatet. Enligt ägomätningsskarta från år 1793 utgjorde skötselområde 1, ungefärlig avgränsning, ett "...tämigen gott bete med löv- och barrskog beväxt". Västra kanten innehåller smärre delar av inäga till Fräkenvik.

Skötselområde 2 omfattar delar av inägomark, områden som dels beskrivs som skog och dels som områden med "...någon barrskog.." (omfattar främst höjdlägen). Även östra kanten innehåller delar som utgjorde inäga enligt kartan. Häradskartan visar att området närmast vägen i norr (skötselområde 1) var relativt öppet men med inslag av främst lövträd men även barrträd.

Begreppet bevarandemål anger den kvalitet och kvantitet som ett bevarandevärde ska ha för att gynnsamt tillstånd ska anses föreligga inom reservatet. För varje skötselområde har bevarandemål preciseras för att kunna planera för, följa upp och utvärdera om *gynnsamt tillstånd* uppnåtts inom området.

Skötseln skall utformas på sådant sätt att den biologiska mångfalden bevaras. Detta görs på bästa sätt genom att den tidigare markanvändningen följs i så stor utsträckning som möjligt. Sådana arter som sedan länge levat i området ges hög prioritet. Genom att sköta de förekommande naturtyperna och biotoperna på ett bevarandeinriktat sätt, skapas förutsättningar för en positiv utveckling för de arter som är knutna till biotopen. Hotade arter skall inom reservatet finna reträttmöjligheter och tillfällen till expansion.

Betesdriften kommer ske extensivt inom reservatet.

Skötselområde 1: Trädklädd betesmark 7,5 ha, samt blandskog 1,5 ha

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Utbredningen av växtsamhället örtrik friskäng är 3 hektar.
- Minst 70% av arealen har väl avbetad gräsmark varje år vid vegetationsperiodens slut.
- Igenväxningsvegetation inte förekommer.
- Odlingsrösen är väl synliga och välbevarade.

Skötselåtgärder:

Naturvårdsinriktad betesdrift. Planterad 30-årig gran och tall avverkas. Borttagande av igenväxningsvegetation varje år. Årligt underhåll av stängsel.

Skötselområde 2: Skogsmark med begränsad skötsel i träd- och buskskikt, bete. 25,4 ha.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Utbredningen av Örtrik skog med gran (9050) är minst 12 hektar
- Utbredningen av Västlig taiga (9010) är minst 9 hektar
- Död ved i olika former med minst 10 kubikmeter/hektar, med ett nedre gränsvärdet på minst 8 kubikmeter/hektar, beräknat över hela skötselområdet.

Skötselåtgärder:

Området skall betas extensivt med nötkreatur. Elstängsel skall användas. I området skall plockhuggning ske så att redan befintliga ljusöppna gläntor förstärks. Områden som är rika på lågor och gamla träd lämnas emellertid utan åtgärd. Gamla och grova lövträd som lind och ek, liksom enstaka gamla grova tallar gynnas genom att frihuggas så att trädens överlevnad säkras.

Skötselområde 3: Viltvatten, 1,1 ha

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Fiskar och kräfter förekommer inte i vattnet.
- Vattennivån är stabil från 1 mars till 31 oktober.
- Vattnet är solbelyst från söder och skyddat med en skogs- eller buskbård i nordläge.
- Döda träddelar och ris finns i kantzonen till vattnet.

Skötselåtgärder:

Skötselåtgärder kommer att ske med beaktande av ovanstående bevarandemål i syfte att skapa goda förutsättningar för grod- och kräldjur bl.a. den i länet ovanliga Större vattensalamandern.

4. Friluftsliv

Naturreservatet skall nyttjas utan större anläggningar för friluftslivet.

Skötselåtgärder

Parkeringsplats skall anordnas och informationsskylt skall sättas upp. Skyltning från allmän väg planeras från väg 57.

5. Uppföljning

5.1 Uppföljning av bevarandemål

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs varje år för:

- Informationsskyltar och parkeringsplats

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs vart 12:e år för:

- Strukturer, död ved

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs vart 24:e år för:

- Utbredning av Natura 2000 naturtyper
- Typiska arter såsom grön sköldmossa

5.2 Uppföljning av skötselåtgärder

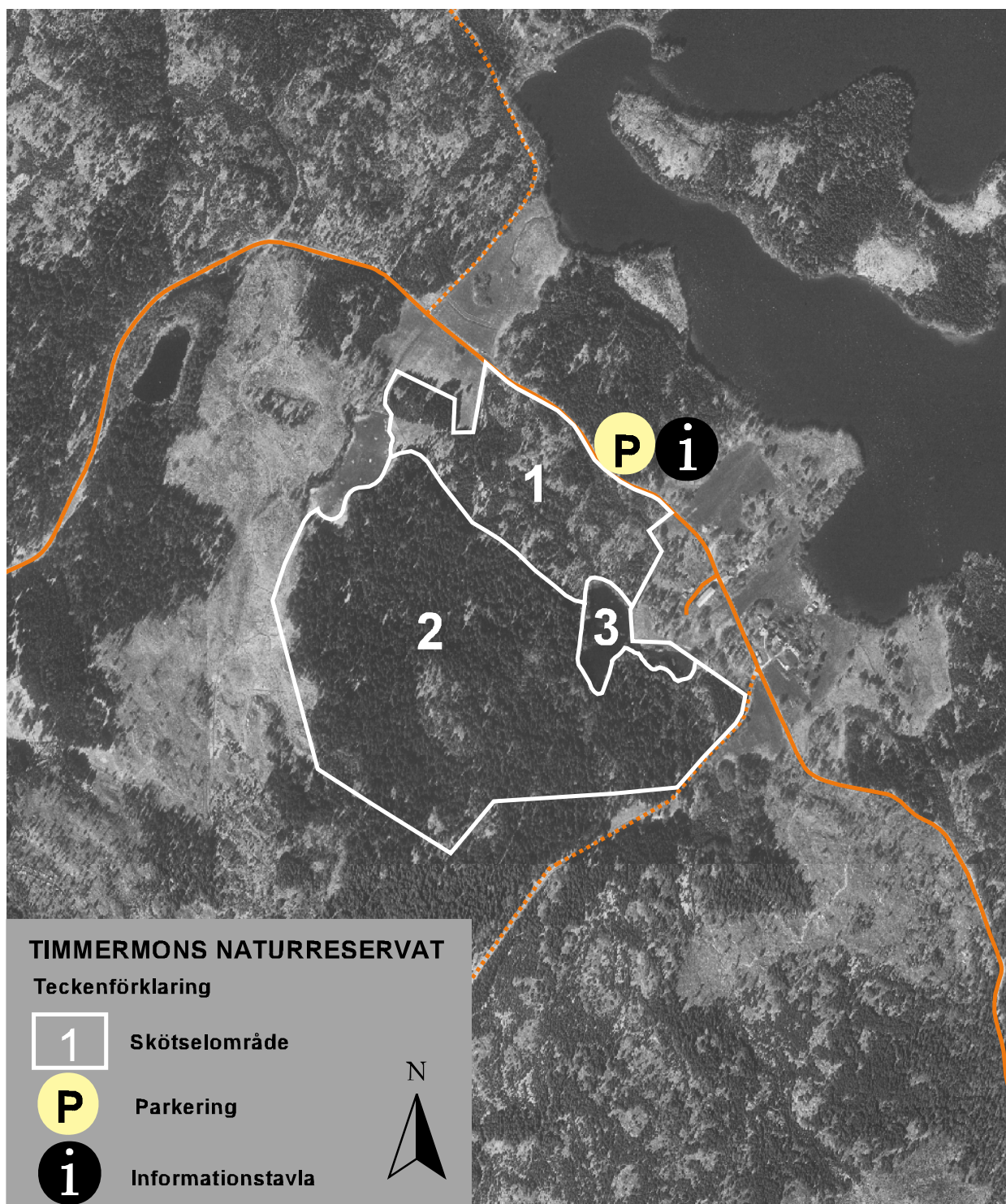
Entreprenörer ansvarar för dokumentation av vilka åtgärder som genomförts och när de genomförts.

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker i slutet på varje år, de år då åtgärder genomförts.

6. Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Prioritet	Finansiering
Frihuggning av ek/lind/tall	2005	Omr. 1+2	1	Reservatsanslag
Stängsling	2005	Omr. 1	1	Reservatsanslag
Betesdrift	2005	Omr. 1+2	1	Reservatsanslag
Avveckling av plantering på åker/hage	2005	Omr. 2	2	Reservatsanslag
Informationsskylt, parkeringsplats	2005	Omr. 1	1	Reservatsanslag
Uppföljning av skötselåtgärder	Efter åtgärd			Reservatsanslag
Uppföljning av bevarandemål	Skyltar varje år. Övriga mål vart 12e år, respektive vart 24e år.			Reservatsanslag

6. Skötselplanekarta

© Lantmäteriet, 2004. Ur Geografiska Sverigedata, 106-2004/188-D.